

Pohjois-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmän kokous 1/2026, 26.5.2026

Aika: 26.5.2026, klo 9.30–12.31
Paikka: Kallanrannan kampus, maaherran virka-asunto (Kallanranta 13, 70100 Kuopio) + MS Teams
Läsnä: Lupa- ja valvontavirasto (LVV)
Ryhmäpäällikkö Veli-Matti Vallinkoski (ohjausryhmän pj)
Johtava asiantuntija Juho Kotanen (ohjausryhmän vpj ja VHA1 koordinaattori) (MS Teams)
Limnologi Petri Nieminen (ohjausryhmän sihteeri ja POS YTR-vastuuhenkilö)
Johtava asiantuntija Antti Kanninen (seurannan prosessivastaava)
Maatalouden ympäristöasiantuntija Vuokko Mähönen (maatalouden sektorivastaava) (MS Teams)
Hydrogeologi Jussi Aalto (MS Teams)

Yhteistyöryhmän jäsenet ja varajäsenet

Elisa-Maria Heikkinen, Nilakan ympäristölautakunta
Mikko Rummukainen, Pohjois-Savon liitto
Marika Limatius, Keski-Savon ympäristötoimi
Hanna Lampinen, Yara Suomi Oy, Siilinjärvi
Elina Rönkkö, Metsähallitus, Luontopalvelut
Ismo Laakso, Metsähallitus, Luontopalvelut
Aarne Keurulainen, Pohjois-Savon vapaa-ajankalastajapiiri
Päivi Rissanen, Kuopion kaupunki
Anu Eskelinen, GTK
Seppo Niskanen, MTK Metsänomistajat (saapui kohdan 6 a. aikana, poistui kohdan 6 d. aikana)
Jaakko Haverinen, Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri (poistui kohdan 6 d. aikana) (MS Teams)
Tiina Hujanen, Pielaveden kunta (MS Teams)
Pasi Räsänen, Savon Voima Oyj (MS Teams)
Kirsi Laamanen, Kuopion Vesi Oy (MS Teams)
Tuulikki Miettinen, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus (MS Teams)
Teppo Linjama, Kaakkois-Suomen elinvoimakeskus (MS Teams)
Satu Viitasalo-Frosen, Mondi Powerflute Oy (MS Teams)
Leena Siltaloppi, Neova Oy (MS Teams)
Perttu Virkajärvi, Luonnonvarakeskus (MS Teams)
Mari Rätty, Luonnonvarakeskus (MS Teams)
Milla Hartikainen, Keski-Savon ympäristötoimi (MS Teams)
Teija Rantala, Savonia AMK (MS Teams)
Sanna Antikainen, Savonia AMK (MS Teams)
Matti Kervinen, Suomen Riistakeskus, Pohjois-Savo (MS Teams)
Jari Kauhanen, MTK Pohjois-Savo (MS Teams)
Päivi Savolainen, Kuopion Energia Oy (MS Teams)
Tiina Osmala, Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry (MS Teams)
Ulla Tyrväinen, Ylä-Savon Vesi Oy (MS Teams)
Sari Pyynty, Ylä-Savon Vesi Oy (MS Teams)
Lauri Rautiainen, Pohjois-Savon kalatalouskeskus ry (MS Teams)
Matti Nousiainen, Siilinjärven kunta (MS Teams)
Jarmo Laitinen, Suomen metsäkeskus (MS Teams)
Ilkka Miettinen, THL (saapui kohdan 4 aikana klo 10) (MS Teams)
Kari Loponen, Tavinsalmi-Kallavesi kalatalousalue (MS Teams)

Muut osallistujat

Sanna Katajamäki, Itä-Suomen elinvoimakeskus
Timo Takkunen, Itä-Suomen elinvoimakeskus (MS Teams)

1. Kokouksen avaus

Pohjois-Savon vesienhoidon yhteistyöryhmän puheenjohtaja Veli-Matti Vallinkoski avasi kokouksen klo 9 ja esitteli osallistujia LVV:n osalta.

2. Asialistan hyväksyminen

Hyväksyttiin kokouksen asialistaksi sähköpostitse 12.5.2026 toimitettu asialista.

3. Läsnäolijoiden toteaminen ja yhteistyöryhmän jäsenpäivitykset

Läsnäolijat todettiin kiertävän nimilistan perusteella sekä etäyhteyden välityksellä osallistuvat MS Teamsista.

Käytiin läpi yhteistyöryhmässä tapahtuneet jäsenpäivitykset (liite 1., dia 3).

4. Edellisen kokouksen (26.11.2025) muistion hyväksyminen

Käytiin läpi ja hyväksyttiin edellisen kokouksen (26.11.2025) muistio, joka oli toimitettu yhteistyöryhmälle sähköpostitse 16.12.2025 sekä viety [verkkoon](#).

5. Valtion aluehallinnon uudistus ja vesienhoito

Veli-Matti Vallinkoski esitteli 1.1.2026 aloittaneen Lupa- ja valvontaviraston (LVV:n) organisaatorakennetta, vesien- ja merenhoidon yksikön tehtäviä sekä Itä-Suomen ja Kaakkois-Suomen elinvoimakakeskuksiin siirtyneitä tehtäviä (liite 1., diat 5–11).

6. Vesienhoidon suunnittelun ja toimeenpanon ajankohtaiset asiat

- a. Vesienhoidon aikataulu v. 2026–2027: luokittelu, paineet, toimenpiteet, KeVoMu, ympäristötavoitteet, VHS, TPO, kuuleminen

Juho Kotanen kävi läpi vesienhoidon 6- vuotissyklin, vesien- ja merenhoidon organisaation vuosille 2022–2027 sekä ajankohtaisia asioita suunnittelun aikataulusta (liite 1., diat 12–18):

- Pinta- ja pohjavesien tila-arviot valmistuivat alkuvuonna 2026 (perustuvat pääosin v. 2017–2023 seuranta-aineistoihin). Alustava tila-arvio julkaistaan karttamuodossa kesäkuussa 2026
- KeVoMu-vesistöjen osalta tiedot ovat arvioitavana SYKEssä, tämä työ valmistuu kesällä 2026
- Tarkemmat tiedot alustavasta luokittelusta julkaistaan joulukuussa 2026 kuulemisen alkaessa. Kuuleminen ehdotuksista vesienhoitosuunnitelmiksi alkaa 1.12.2026, kuulemisaika 6 kk

- Lainvoiman uusi luokitus saa valtioneuvoston hyväksyessä vesienhoitosuunnitelmat joulukuussa 2027
 - Kevään ja alkukesän 2026 aikana suunnitellaan kaikille ihmistoiminnan merkittävälle paineille/riskeille toimenpiteet, joilla pyritään saavuttamaan tavoitetilä tai varmistamaan tavoitetilassa pysyminen
 - Toukokuun-elokuun aikana asetetaan ympäristötavoitteet ja mahdolliset poikkeamiset tavoitteista
- b. Pohjois-Savon vesien tilaluokittelu kaudelle 2028–2033 (ekologinen tila, kemiallinen tila; pohjavesien laadullinen ja määrällinen tila)

Petri Nieminen esitteli Pohjois-Savon pintavesimuodostumien alustavaa ekologista ja kemiallista tilaa ja Jussi Aalto alustavaa pohjavesien laadullista ja määrällistä tilaa 4. vesienhoitokaudelle (liite 1., diat 20–31).

Järvivesimuodostumista hyvää huonommassa tilassa on noin 28 % sekä jokivesimuodostumista noin 62 %. Tilan on arvioitu parantuneen 19 vesimuodostumassa ja heikentyneen 12 vesimuodostumassa. Lisäksi 171 muussakin vesimuodostumassa tilaluokka on muuttunut, mutta näiden osalta tilaluokan muutos on johtunut menetelmällisistä muutoksista, uudesta seuranta-aineistosta tai vesimuodostuman tyyppin muutoksesta.

Kemiallisen tilan osalta esille nousee nikkelin ympäristölaatu normin ylitykset kahdessa vesimuodostumassa (Oravilahti-Särkilahti (Kallavesi) ja Retunen Petkellahti) sekä TBT Huruslahdella (hyvin niukka yksittäisen vuoden ylitys, paraneva suuntaus pidemmällä aikavälillä).

Pohjavesialueista 13 on tunnistettu riskialueiksi, joista yhdessä tila luokituu kloridin vuoksi huonoksi (Harjamäki-Kasurila). Osassa alueita riskiä hyvän tilan säilymiselle aiheuttavat mm. kohonneet nitraattipitoisuudet sekä torjunta-aineet. Määrällinen tila Pohjois-Savon pohjavesialueilla on kaikkienensa hyvä.

Käytiin keskustelua ns. one out, all out-periaatteesta (OOAO). Menetelmällisenä muutoksena aiempaan luokittelutyöhön nähden on vesienhoitolainsäädännön muutosten myötä tullut OOAO-periaatteen soveltaminen, eli vesimuodostuman tilan arviointi heikoimman laatutekijän mukaan. Vesienhoidon 4. suunnittelukaudella vesimuodostuman tila siis määräytyy heikoimman tekijän perusteella ([VnA 1040/2006, 12 §](#)), mihin esitysaineistossa maininta ”Tilaluokan muutos johtuen menetelmällisistä muutoksista” pääasiassa viittaa. Todettiin, että esimerkiksi Syväri-vesimuodostuman alustava ekologisen tilan heikentyminen hyvästä tyydyttäväksi johtuu syvänpohjaeläimet-laatutekijän heikentymisestä niukasti tyydyttävän puolelle aiemman hyvän luokan sijaan. Vielä 3. vesienhoitokaudella vesimuodostumat luokiteltiin keskiarvoistavan luokitteluperiaatteen mukaisesti, jolloin mahdollinen yksittäinen

heikompi laatutekijä ei suoraan määrittänyt vesimuodostuman tilaa, jos suurin osa muista laatutekijöistä olivat tätä paremmalla tasolla.

Hanna Lampinen (Yara Suomi Oy, Siilinjärvi) toi esille, että Yaran Siilinjärven kaivoksen länsipuolella sijaitsevaan Sulkavanjärveen liittyen on ollut tekeillä pro gradu-työ, jossa on tutkittu järven piilevälajistoa paleolimnologisin menetelmin. Työ ei ole vielä valmistunut, mutta hän kysyi, voivatko tutkielman tulokset mahdollisesti vaikuttaa järven tyypittelyyn vielä ennen 4. suunnittelukauden luokitustulosten virallistamista (Sulkavanjärven järviyyppeillä tällä hetkellä pienet humusjärvet (Ph) ja toissijainen tyyppi runsaskalkkiset järvet (Rk)). Vastauksena todettiin, että vesimuodostumiin liittyvää tietoa yleisesti ottaen täsmennetään, jos uutta asiantuntijatietoa muodostuu, mutta valtakunnallista linjausta siitä, voiko tällainen tyypittelymuutos ehtiä vielä nykyiselle päivityskierrokselle, ei ole. Asiasta tullaan käymään keskustelua LVV:ssä. Tyypittelyn tarkistuksia tehtiin kesällä 2025 ja tuolloin tutkimustulosten perusteella esimerkiksi Poroveden tyyppiä täsmenytettiin Rr aiemman Rh-tyypin sijaan. Sulkavanjärvi tulee seuranta-aineiston perusteella luokitumaan 4. vesienhoitokaudelle välttävään tilaan kasviplankton -laatutekijän määrämänä (3. vesienhoitokauden keskiarvoistava luokitus ollut vielä tyydyttävä). Vedenlaadun osalta ko. vesimuodostumassa on tapahtunut positiivista kehitystä (kokonaisfosfori -laatutekijä tulee alustavien tulosten perusteella paranemaan edellisen luokittelukauden tyydyttävästä tasosta hyvälle tasolle (27,26 µg/l) ollen kuitenkin lähellä T/Hy-rajaa (28 µg/l)).

Ennakkokysymyksenä oli esitetty seuraava kysymys: Tuleeko vesienhoidon suunnittelussa huomioiduksi vihreän siirtymän/energiähankkeet, kuten tuuli- ja aurinkovoima, akkuvarastot, datakeskukset jne.? Isossa kuvassa vihreän siirtymän/energiähankkeiden vaikutukset ovat tapauskohtaisia riippuen sijainnista ja ympäröivistä ympäristöolosuhteista, mutta niiden sijoittumiseen tulisi osaltaan vaikuttaa vesienhoidon ympäristötavoitteet. Eli em. hankkeet eivät saisi estää vesimuodostumakohtaisen sitovan tilatavoitteen saavuttamista. Petri Nieminen toi esille, että KHO antoi toukokuussa ennakkopäätöksen [KHO:2026:31](#), joka sivuaa aihepiiriä. Mikko Rummukainen (Pohjois-Savon liitto) kertoi, että seuraavassa maakuntavaltuuston kokouksessa (8.6.2026) ollaan hyväksymässä Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 3. vaihetta, jossa osoitetaan aurinkoenergiaa koskeva suunnittelumääräys.

c. Tilatavoitteiden poikkeamat, periaatteet

Juho Kotanen kertoi periaatteita ja ajankohtaista asiaa tilatavoitteiden poikkeuksiin liittyen (liite 1., dia 33). Poikkeusten arviointi on käynnistymässä LVV:ssä ja alustavia tuloksia esitellään syksyn YTR-kokouksessa.

Aihepiiriin liittyen oli esitetty ennakkokysymys: Mikä käytännön konkreettinen merkitys on vesienhoitolain 25 §:n mukaisilla poikkeamilla?

Tähän vastattiin, että yleisesti ottaen määrärajan pidentäminen luonnonolojen takia (vesienhoitolaki 25 §) tulee täyttää laissa määrätyt edellytykset, eivätkä poikkeukset ennalta-arvioiden tule koskemaan kovinkaan monia vesimuodostumia. Mutta tarkemmin asiaan ei pysty ottamaan kantaa ennen kuin poikkeusten arviointia koskeva työ on kunnolla käynnistynyt ja asiasta laadittua opasta päästy soveltamaan.

d. Vesienhoidon toimenpiteet ja niiden suunnittelu kaudella 2028–2033, Vesienhoitosuunnitelmien ympäristöarviointi

Petri Nieminen esitteli toimenpiteiden suunnittelua sekä ns. SOVA-lakiin perustuvaa vesienhoitosuunnitelmien ympäristöarviointia (liite 1., diat 35–98). Toimenpiteet on koottu toimialoittain ja niiden tarkemmat kuvaukset [Vesien- ja merenhoidon suunnitteluopas 2028–2033-julkaisussa](#) (versio 5.5.2026). Muutkin vesienhoidon suunnittelun opasmateriaalit ja taustadokumentit kaudelle 2028–2033 ovat saatavilla verkossa (ml. edellä mainittu vastikään valmistunut opas ympäristötavoitteiden asettamisesta ja niistä poikkeamisesta): <https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/vedet-ja-vesistot/vesien-ja-merensuojelu/vesien-ja-merenhoidon-suunnitteluoppaat-asiantuntijoille>

Toimenpiteet voidaan jakaa:

- perustoimenpiteisiin (lakisääteisiä)
- täydentäviin toimenpiteisiin (jos perustoimenpiteet eivät riitä, ts. hyvää huonommassa olevat vesimuodostumat)
- ohjauskeinoihin (osa täydentäviä toimenpiteitä), jotka jaettu neljään kategoriaan:
 - Oikeudelliset ohjauskeinot
 - Taloudelliset ja institutionaaliset ohjauskeinot
 - Tiedolliset ohjauskeinot
 - Tutkimus ja kehittäminen

Ohjauskeinojen osalta YM on järjestänyt/järjestää neljä sidosryhmille kohdistettua työpajaa toukokuussa, josta kutsu välitetty YTR:lle aiemmin.

Toimenpiteiden suuresta määrästä ja aikataulusyistä johtuen kutakin toimenpidettä ei ollut mahdollista perustavanlaatuisesti käsitellä, mutta kokouksessa keskusteluun nousivat mm.:

- Metsätalous-toimialan täydentävä toimenpide ”Uudistushakkuiden suojavyöhykkeet”, jossa suojavyöhykkeen leveytenä aiemmin käytettyä 15 metriä kasvatetaan 30 metriin.
- Toimialan ”Teollisuus ja muut luvanvaraiset toiminnot” kohdalla uusi perustoimenpide ”ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupien tarkastelu”, jonka tarkempi kuvaus suunnitteluoppaan sivulla 149.

7. Yhteistyöryhmän jäsenistön vesienhoidon kuulumisia

Elina Rönkkö kertoi Metsähallituksen suunnittelu- ja työkohteista Pohjois-Savossa sekä nykyisestä organisaatiorakenteesta ja aihepiiriin liittyvästä henkilöstöstä (liite 2).

Tuulikki Miettinen Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksesta (KASEVK) kertoi vuodenvaihteessa aloittaneen viraston organisaatorakenteesta sekä Pohjois-Savon vesitilanteesta; Vesistöennusteiden mukaan Vuoksen ja Kymijoen vesistöjen vedenkorkeudet voivat laskea kesällä poikkeuksellisen alas (liite 3).

Anu Eskelinen toi kuulumisia GTK:lta. GTK:n tilat Kuopiossa ovat muuttaneet Microkadulle (Microkatu 1 M). Osa työntekijöistä ollut viime vuodet KPY Novapoliksen tiloissa Viestikadulla (Viestikatu 7) ja entisen GTK:n rakennuksen (Neulaniementie 5) purkutyöt olleet keväällä käynnissä. Tällä hetkellä pohjavesialueiden rakenneselvityksiä ei ole käynnissä Pohjois-Savon alueella, mutta GTK:lla asiantuntemusta olla niissä tarvittaessa jatkossakin mukana (vesienhoidossa yhtenä täydentävänä toimenpiteenä ”Pohjavesialueen tai sen osan rakenneselvitys tai mallinnus” toimialalla Pohjavedet, vedenotto ja maa-ainesten otto.) Ilmastonmuutoksella on omat vaikutuksensa pohjavesivarantoihinkin ja mm. tästä tutkimusta meneillään (HYGLO, Water Oriented Living Lab) P-Savon alueella Jänneniemellä (Kuopio) ja Paljakankankaalla (Kaavi) sekä myös P-Karjalan puolella Outokummussa, jossa GTK Mintecillä monenlaista meneillään.

Mikko Rummukainen toi terveiset Pohjois-Savon liitosta ja kertoi maakuntakaavoituksen kuulumisia. Maakuntienliitot ovat koonneet puhtaan siirtymän hankkeet (tuuli, aurinko, biokaasu, vety) paikkatiedoksi Itä-Suomen elinvoimakeskuksen alueelta. Yhteistyöhanketta aihepiirin tiimoilta on vetänyt Eero Korhonen (LVV:n puolelta osallistunut mm. Sami Malin).

Jari Kauhanen (MTK Pohjois-Savo) korosti seuraavan CAP-kauden valmisteluun liittyen yhteistyön merkitystä. Maatalouden puolella maailmanpoliittinen tilanne vaikuttaa vahvasti kustannuksiin ja toimintaan, mutta voi osaltaan edistää mm. kiertotalousratkaisujen hakemista lannoitteissa. Tämä edellyttää riittävää kokoa lantavarastoille. Viitaten Tuulikki Miettisen esitykseen, on maatalous-toimialan näkökulmasta vesitilanteen kehittymistä keskeistä seurata (kuivuus riskitekijä etenkin keskitetyn vesihuollon ulkopuolella olevien tilojen vedenkäytön kannalta).

Päivi Savolainen (Kuopion Energia Oy) kommentoi Teamsin chat-kentässä turvetuotannon osalta, että Pohjois-Savon alueella turvetuotanto on vähentynyt ja alueita siirtynyt jälkihoitovaiheeseen jo nyt merkittäviä määriä ja paljon päätöksiä alueiden jälkikäytönosalta (esim. kosteikon perustaminen) ehditään tehdä ennen varsinaisen toimenpidekauden alkamista. Kannattaa miettiä keinot, miten jo tehdyt vesienhoitoa hyödyttävät toimenpiteet voidaan ottaa huomioon jatkossakin.

Ulla Tyrväinen toi Teamsin chat-kentässä tietoon Ylä-Savon Vesi Oy:n ajankohtaista asiaa: Iisalmen, Kiuruveden, Lapinlahden, Sonkajärven ja Vieremän pohjavesialueiden suojeleusuunnitelmat on toimitettu huhtikuussa kuntiin julkista kuulemistä varten ja päätöselinten hyväksyttäväksi. Samassa yhteydessä toivottiin kuntia nimeämään seurantaryhmän jäsenet. Muiden seurantaryhmään kuuluvien organisaatioiden osalta toivotaan myös tietoa seurantaryhmän jäsenistä, että päästään sopimaan seuraavista seurantaryhmän kokouksista.

SKVSY:n Tiina Osmala toi Teamsin-chat kentässä tiedoksi yhdistyksen Pohjois-Savon alueella meneillään olevia omia hankkeita ja yhteistyöhankkeita sekä vinkkasi, että voivat avustaa muun muassa hankesuunnittelussa Savo-Karjalan vedet ja valuma-alueet -hankkeen kautta:

- Hankaveden ja Korpipuron valuma-aluesuunnittelu (Hako) 2026-2028
- Nurmi Living Lab – SUSGRASS 2026-2027
- Savo-Karjalan vedet ja valuma-alueet 2025-2028
- Kallavesimalli – parempaa ja tehokkaampaa vesistöjen ympäristövaikutusten arviointia 2025-2027
- Kelluvat kosteikot 2025-2026
- Kestävät ratkaisut valuma-alueilla 2024-2027
- Kirkkaasti monimuotoista (KiMo) 2025-2027
- Pielaveden alueen vesistökuunnostusten yleissuunnitelma 2025-2026
- Siilinjärven valuma-alueen hoitosuunnitelma 2025-2026
- Yleissuunnitelma: Onkiveden kunnostus 2024-2026

8. Muut asiat

Tuotiin tiedoksi, että yhteistyöryhmien toimintaa on tulevaisuudessa tarkoitus kehittää osana Etelä-Pohjanmaan elinvoimakeskuksen koordinoimaa ACWA LIFE -hanketta (tuloksena suositukset YTR-toiminnasta ja valtakunnallisesta yhteistyöstä).

Samoin tuotiin tiedoksi seuraavat vesienhoitoon liittyvät tulevat tapahtumat:

- Vaikuta vesiin –päivät 16.9.2026, Hämeenlinna & etäyhteys
- Tulva- ja patopäivät 28.10.2026, Rovaniemi & etäyhteys

9. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Todettiin, että seuraava kokous tullaan alustavasti järjestämään syyskuussa, ajankohta tarkentuu myöhemmin, kuten myös kokouksen järjestämistapa (mahdollisesti etäkokous).

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.31.

Liitteet

Liite 1. POS YTR 26.5.2026, LVV esitys

Liite 2. POS YTR 26.5.2026, MH Luontopalvelut, Suunnittelu- ja työkohteet 2026 Pohjois-Savossa

Liite 3. POS YTR 26.5.2026, KASEVK, Pohjois-Savon vesitilanne

Tämä asiakirja LVV-U/59378/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/59378/2026 har godkänts elektroniskt

Nieminen Petri 08.06.2026 09:29